

først inden for de seneste ti år, at den store offensive på kommercialisering af det her område er sat ind. Det, jeg kender til, er, at man i de senere år i en række fattige lande har set meget bitre erfaringer med udlicitering og privatisering af vandforsyninger. Det er steder som Bolivia, Argentina og Filippinerne, hvor liberalisering har ført til prisstigninger, fald i kvaliteten og ringere adgang til rent vand for den fattige del af befolkningen.

Næsten uanset hvor på kloden der er foretaget store liberaliseringer, har det også ført til store protester fra befolkningens side. Det hænger sammen med højere priser, lavere vandkvalitet og dårligere arbejdsforhold for de ansatte i sektoren, og det har så, så vidt vi ved, været konsekvensen af privatiseringen.

Jeg kan så forstå på nogle af de borgerlige ordførere her i dag, at det i virkeligheden forholder sig helt omvendt, og at det fører til den store lyksalighed, når man privatiserer og liberaliserer. Det må være muligt at få nogle af disse fremragende eksempler frem i en åben debat, så vi kan træffe de efterfølgende beslutninger på et mere oplyst grundlag. Det vil vi i hvert fald lægge meget vægt på.

Så vil jeg bare til allersidst sige to ting:

Den ene er, at man siger, at landene selv skal bestemme, og det er jeg fuldstændig enig i. Enhedslisten har faktisk ikke tænkt sig, at det danske Folketing skulle bestemme, hvordan de organiserer vandproduktionen i Indien – jeg tror heller ikke, vi ville komme langt med at forsøge på det – så det er ikke det, vores forslag handler om. Vores forslag handler sådan set om, at EU skal holde op med at stille krav om, at det skal privatiseres og liberaliseres.

Den andet er, at man selvfølgelig godt kan sige, at de bare kan sige nej, og det kan godt være, jeg har læst i de forkerte aviser og set de forkerte tv-stationer, men jeg har altså fået det indtryk, at de der forhandlinger, der foregår i GATS-regi og WTO, ikke altid er præget af det store demokrati og den store hensyntagen til de fattige og små lande. Det kan godt være, jeg har misforstået det, og at alting går enormt venligt og sympatisk for sig, men jeg tror nu nok, at der indimellem udøves lidt pression på folk og på lande, og derfor er det måske ret afgørende, at EU ikke ligesom skiber sig ind i et projekt, der handler om at øve en eller anden form for pression i denne sammenhæng.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

## Afstemning

### Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Europaudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Op-hold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

### 8) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 9:

#### Forslag til folketingsbeslutning om fastsættelse af en dato for afskaffelse af EU's eksportsubsidier og andre handelsforvridende subsidier på landbrugsvarer.

Af Rune Lund (EL) m.fl.

(FremSAT 10/3 2005).

Forslaget sattes til forhandling.

Kl. 18.10

## Forhandling

### Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Forslagsstillerne ønsker, at EU fastsætter en dato for afskaffelse af EU's eksportsubsidier og andre handelsforvridende subsidier på landbrugsvarer inden marts 2005. Inden marts 2005? Vi har den 29. april 2005 i dag ... nå.

Jeg kan godt forstå forslagsstillernes sigte med disse ønsker. Derfor var regeringspartierne også medforslagsstillere på forslag til vedtagelse nr. V 12 af 5. november 2003, hvori der bl.a. står, at regeringen arbejder for, at en øget liberalisering af handelen med landbrugsvarer sikres, bl.a. igennem afskaffelse af handelsforvridende landbrugsstøtte, herunder især eksportsubsidier, et ambitiøst tempo og en balanceret afvikling af den samlede landbrugsstøtte under hensyn til forbrugere, miljø, dyrevelfærd og udviklingslandenes landbrugsproduktion.

Lad mig igen slå fast, at regeringen støtter, at der i EU så vel som i WTO snarest muligt fastsættes en dato for afskaffelse af både eksportsubsidier og andre eksportstøtteformer, som

kan virke handelsforvridende. Men vi kan som sagt ikke nå det inden den 5. marts 2005, så jeg forstår ikke rigtig forslaget.

Forslaget til folketingsbeslutning forfejer imidlertid også sit mål både i form og indhold, idet forslaget ikke tager højde for helt grundlæggende forhandlingsprincipper og forhandlingsdynamikken både i WTO og i EU. Det er da også grunden til, at regeringen ikke kan støtte B 9, og lad mig forklare hvorfor.

Forhandlingerne i WTO's Doharunde skal ikke blot afsluttes med enighed mellem alle 148 medlemslande, men skal også foregå efter princippet: Intet er aftalt, før alt er aftalt – hvilket kaldes single undertaking på forhandlings sproget. Med andre ord er der tale om, at der lægges op til en samlet, balanceret pakkevedtagelse ved afslutningen af WTO-forhandlingerne.

Ved mødet i WTO's generelle råd i juli sidste år blev man enige om en midtvejsaftale, som fastsætter rammerne for de videre forhandlinger. Midtvejsaftalen er en præcisering af forhandlingsmandatet for Dohaaf-talen. Det væsentligste resultat fra mødet sidste sommer var, at forhandlingerne kom tilbage på sporet igen efter de strandede forhandlinger i Cancún 2003. På landbrugsområdet opnåede man med rammeaftalen visse præciseringer, men vi er ikke fremme ved målstregen endnu.

Vi kan dog hæfte os ved, at netop eksportsubsidierne har fået en særlig fremhævet position i midtvejsaftalen, idet man i WTO er enige om, at disse *skal* fjernes inden en endnu ikke fastsat dato. Med andre ord: Beslutningen er nu taget. Det var den ikke, da Enhedslisten fremsatte forslaget i 2003, men det er den jo faktisk i mellemtiden blevet, hvilket overflødiggør forslaget en kende.

Det eneste, der udestår, er den endelige dato i forhold til sidst. Det forhandles der så videre om. En forudsætning for, at der kan fastsættes en sådan dato for eksportsubsidierne formentlig på ministerkonferencen i Hongkong i december, er, at der bliver tale om en parallel udfasning af alle former for eksportstøtte. Dette er vigtigt, fordi andre industrialiserede lande flittigt benytter andre støtteformer, men med tilsvarende handelsforvridende virkninger. Så det ville være temmelig ubegavet at fjerne eksportstøtten fra EU og sige, at så er det hele overstået, for så har man jo ikke klaret alle de andre, der hedder eksportkreditter fra USA og statshandelsvirksomheder fra Canada og New Zealand og fødevarer-bistand med kommercielt sigte fra USA.

Så det ville være at svække hele handelslinjen over for bekæmpelse af den form for eksportstøtte, hvis man fulgte Enhedslistens forslag. Hvis vi gjorde det, ville vi ikke få al relevant handelsforvridende støtte med, og det ville ikke være særlig begavet. Det er vigtigt også af hensyn til opretholdelsen af opbakningen internt i EU til en fortsættelse af WTO-forhandlingerne, at vi fortsætter med at se på *alle* støtteordningerne.

Skal man sikre videre fremskridt i landbrugsforhandlingerne, er det også væsentligt at sikre fremskridt i Dohaforhandlingerne på andre forhandlingsområder såsom industritold, handelslettelser, tjenesteydelser m.v. Hvis vi nu fulgte Enhedslistens forslag, kunne vi godt droppe de forhandlinger, for så kom der ingen bevægelse i dem, og så var det jo afleveret.

Det er nemlig karakteristisk, at landbrugsforhandlingerne er mere fremtrædende i forhandlingsdetaljerne end ovennævnte øvrige rundemener, som jeg har nævnt. Det ville ikke være holdbart at sige o.k., så når vi ikke noget på området for industritold, handelslettelser og tjenesteydelser, og det ville ikke fremme Doharunden, som netop går ud på at stille den tredje verdens bedre.

Regeringen finder følgelig, at den bedste strategi for at fremme Doharunden, herunder landbrugsforhandlingerne og forhandlingerne om ulandenes mål om begrænsninger i landbrugsstøtteordningerne, er parallelle forhandlinger både internt inden for landbrugsafsnittene og horisontalt blandt alle Doharundens forhandlingsemner. Det er af ovennævnte grunde, at regeringen ikke kan støtte beslutningsforslag nr. B 9, men lad mig gentage, at regeringen fuldt ud støtter forslag til vedtagelse nr. V 12 – altså det, som drejer sig om at arbejde for en liberalisering af handel med landbrugsvarer. Det er, hvad vi gør, og det vil vi fortsætte med for snarest muligt at få en dato, som er en forhandlet dato, for afskaffelse af eksportsubsidier og andre eksportstøtteformer.

KL. 18.15

(Kort bemærkning).

**Per Clausen (EL):**

Nu er det meget muligt, at jeg ikke er i stand til at forstå det, udenrigsministeren siger – der kan

evnerne jo somme tider været begrænsede – men jeg vil bare sige: Er det i virkeligheden ikke rigtigt forstået, at det, udenrigsministeren mener, er, at når det er så dårlig en idé allerede nu at lægge sig fast på en bestemt dato for afviklingen af den her eksportstøtte på landbrugsområdet, så er det, fordi det er ministerens klare opfattelse, at det skal kobles sammen med, at man opnår nogle resultater på industriområdet også, og at en del af de resultater, man skal opnå der, faktisk er, at tredjeverdenslandene skal betale for, at vi afvikler vores eksportstøtte på landbrugsområdet? Det skal de betale for ved at åbne op for en større liberalisering, hvad angår industrivarer, sådan at vi får nemmere ved at få solgt vores varer ude ved dem. Er det ikke det, der i virkeligheden er pointen i det her?

(Kort bemærkning).

**Udenrigsministeren** (Per Stig Møller):

Nej, det er Enhedslistens fuldstændig forbenede forestilling om, at vi altid er ude på at snyde. Det så vi også i forbindelse med det sidste forslag. Det går altså ikke ud på, at EU er ude på at snyde den fattige verden og gøre den endnu fattigere. Det er jo kun i de gamle skolebøger fra 1970'erne, hr. Per Clausen kan finde det, som venstrefløjen skrev, og som er forkastet for længst. Så det er ret trættende at høre på.

Det, det drejer sig om her, er, at hvis man sidder og siger, at vi kun fjerner eksportstøtteordningen, og vi giver en dato for den, hvad skulle motivet så være for Canada og New Zealand til at gå ind i forhandlinger om statshandelsvirksomheder? Hvad skulle motivet for USA være for at gå ind i forhandlinger om eksportkreditterne og fødevarerbestand med kommercielt sigte? Det stod jeg og forklarede. Det er, som hvis én siger, at uanset hvad du gør der, så gør jeg ikke mere her, og de andre så siger, jamen det er fint, så har vi jo nået, hvad vi gerne ville, og så kan vi blive ved, som vi hidtil har gjort. Det var det, jeg kaldte temmelig ubegavet lige før, og det mener jeg faktisk.

Industritolden er også til fordel for den tredje verden, så de lande kan deltage i samhandel. Den industritold, der er, gør jo, at de faktisk ikke kan få øget forbedringerne i deres almindelige levestandard, altså der, hvor det kræver artikler, fordi de ofte har en told på 50, 70, 80 og 100 pct. Det betyder, at de almindelige mennesker ikke får mulighed for at købe ting, som kunne lette deres hverdag.

(Kort bemærkning).

**Per Clausen** (EL):

Jeg anerkender fuldt ud, at jeg ikke er i besiddelse af udenrigsministerens store begavelse. Det er der jo ikke så meget at gøre ved, for folk bliver valgt ind i Folketinget på trods af det, underligt nok.

Men det, jeg sagde, var sådan set bare, at jeg gentog, hvad udenrigsministeren havde sagt, og det kan man jo undersøge bagefter, nemlig at det var vigtigt at få løst det her med industrien, samtidig med at man løste det med landbruget. Det var for at få åbnet op for, at vi får bedre mulighed for at eksportere industrivarer til tredjeverdenslandene. Det bekræfter udenrigsministeren, men hæfter sig så ved, at det betyder, at disse mennesker så vil kunne købe de her vestligt producerede industrivarer billigere, end de kan nu, hvor der er told på. Men det kunne jo også hænge sammen med, at man faktisk ønskede at beskytte nogle virksomheder, man havde i de pågældende lande, for stadig væk at have produktion osv. i de lande. Det er nok en af grunde til, at man har told og kalder det beskyttelses-told.

Så jeg mener bare, at udenrigsministeren bekræftede det, jeg sagde, og jeg ved jo ikke, hvilke skolebøger udenrigsministeren læste i 1970'erne. Jeg kan forsikre udenrigsministeren om, at de skolebøger, jeg læste i 1970'erne, var præget af gode, sunde, borgerlige holdninger. Det andet kom til senere.

(Kort bemærkning).

**Udenrigsministeren** (Per Stig Møller):

Jeg er da glad for at få den oplysning, at det andet kom til senere, men det *kom* altså til.

Dette er forhandlinger, hvor alt er på bordet, og hvor det er vigtigt, at vi bruger de her handelsforhandlinger til at få liberaliseret verdenshandelen. Det er normalt til gavn for alle. Det er også til gavn for dem, der ikke tjener ret meget, for de skal så bruge færre penge på varer, som de ellers normalt ikke ville have adgang til.

Det er ikke rigtigt, at det ofte er beskyttelses-told. Det er faktisk meget forkert. For det er ikke sådan, at man beskytter sin egen industri ved en beskyttelsestold, hvis ikke man har en industri selv. I mange af de tilfælde er der tale om, at landene simpelt hen lever af toldindtægten, og derfor taler vi altså også om, at toldnedsættelsen skal gradueres, og der skal først og fremmest tages hensyn til de lande, der lever af meget høje toldsatser, for man kan jo ikke pludselig slå bun-

den ud af statskassen. Men de har ikke nogen industrier, de selv beskytter, overhovedet ikke. De bruger det bare som indtægtskilde, og det betyder så, at borgerne ikke har adgang til de varer, som kunne lette deres hverdag.

#### Formanden:

Tak til udenrigsministeren. Så er det hr. Jens Kirk som ordfører.

#### Jens Kirk (V):

Det her er en umulig opgave, fordi datoen er passeret, og så kan jeg selvfølgelig føle, at jeg begynder at optræde som stjerne for en aften, men jeg skal gøre det kort.

Igen har udenrigsministeren gennemgået det her kort, men godt, og derfor skal jeg også gøre det meget kort.

Der skal ikke være nogen tvivl om, at Venstre går helt ind for, at alle former for tilskud skal væk, også eksportsubsidier, så det bliver de frie markeds kræfter, der skal bestemme, hvor tingene skal produceres. Det skal ske gennem en afbalanceret afvikling af alle tilskud i hele verden. Men samtidig er Venstre også meget opmærksom på, at det ikke er Europas fattigste befolkningsdel, nemlig landbefolkningen, der skal betale for de ugennemtænkte politikker, som bl.a. dette forslag er et udtryk for.

Kl. 18.20

I Venstre går vi absolut ind for, at EU nedtrapper sine eksportsubsidier i takt med, at andre landbrugslande nedtrapper deres støtteordninger – som f.eks. USA, hvor man har eksportkreditter og fødevarerbidand osv. Der er også stats-handelsvirksomheder i Canada og New Zealand, og der er andre ordninger som produktionsstøtte i de forskellige specialproduktioner i Brasilien og Argentina.

Derfor går vi ind for en meget hurtig afvikling af alle disse ordninger, men det er ikke noget, vi skal gøre alene i Europa. Det er jo sådan, at vi ikke i Danmark bestemmer alt i Europa, og vi skal være helt enige om den sag. Det er heller ingen hemmelighed, at Danmark ikke har den allerstørste opbakning til, at det skal ske lynhurtigt på europæisk plan, og her kunne man måske drille Enhedslisten lidt med, at deres venner blandt de socialistiske og grønne kræfter i Europa kæmper meget hårdt imod, at det skal gå hurtigt. Der er endda nogle af de socialistiske kræfter, der meget stærkt går ind for, at man skal opretholde de protektionistiske linjer i Europa for at beskytte de fattigste landbefolkninger i an-

dre lande. Alt det her skal vi tage hensyn til i den europæiske holdning, når vi udtænker vores politik.

Men tilbage til eksportsubsidierne, der jo er faldet meget i de senere år – det er dokumenteret. De er sådan set nede på en tredjedel af, hvad de var for 10 år siden, og de er stadig under afvikling.

Det er heller ikke rigtigt, når oppositionen fortæller, at de her eksportstøtteordninger går meget ud over de fattigste lande i verden, for det er faktisk lodret forkert. Faktum er, at EU-landene er de absolut største importører af varer fra de 50 fattigste lande, og det er endda på EU's høje prisniveau. EU importerer mere fra de 50 fattigste lande, end USA, Canada og Japan til sammen importerer fra disse lande. EU importerer omsat til danske kroner for over 3.000 mia. kr. om året – til høje EU-priser. Sådan er det faktisk en fantastisk ulandshjælp til de fattigste, og det er faktisk 85 pct. af Afrikas eksport f.eks., der kommer ind i Europa til disse høje priser.

Med baggrund i det, jeg har sagt, vil Venstre afvise det her forslag, som går ud på allerede på nuværende tidspunkt at fastsætte en dato. Derimod vil jeg anbefale, at vi fortsætter regeringens meget velovervejede og kloge linje, som man har kørt indtil nu.

(Kort bemærkning).

#### Anne Grete Holmsgaard (SF):

Jeg kunne høre på hr. Jens Kirk, at han sådan set mener, at støtteordningerne i EU og i USA er en fordel for de fattige lande. Så vil jeg godt have at vide: Betyder det så, at hr. Jens Kirk enten ikke kender eller bare blankt afviser de mange beregninger, der viser, at det klart, klart, klart er en ulempe for de fattige lande, og at værdien af vores støtteordninger jo i hvert fald er fem – for ikke at sige seks – gange så stor som det, vi giver i ulandsbidand? Er det det, hr. Jens Kirk afviser?

(Kort bemærkning).

#### Jens Kirk (V):

Nu tror jeg, at spørgeren, fru Anne Grete Holmsgaard, kun hørte det halve af, hvad undertegnede sagde. Det var måske bevidst. Men det er vel en kendsgerning, at disse 50 lande selv har henvendt sig til EU for at sige, at det her ikke er en god løsning, uden at det sker afbalanceret. De har nogle begunstigelser nu, og det er EU, der er den store importør, og derfor ville det – hvis vi ikke har resten med – være forkert, om vi allerede nu sagde, at den og den dato skal vi afvikle

det. Vi går ind for en liberal handel selvfølgelig, men det skal være på lige og fair vilkår og til de fattigste landes bedste.

(Kort bemærkning).

**Anne Grete Holmsgaard (SF):**

Så vil jeg godt have at vide, hvad hr. Jens Kirk mener, når det gælder det med de fair vilkår og alt det der med den afbalancerede afvikling: Er han enig i, at det handler om, at vi skal have liberaliseret, og så skal de fattigste lande, som rent faktisk har kvoter i dag, have en reguleret adgang til de rige landes markeder? Er hr. Jens Kirk enig i, at det er en afbalanceret ordning, eller er han uenig?

(Kort bemærkning).

**Jens Kirk (V):**

Jeg er ikke i tvivl om, at når vi kommer så langt, at vi er fremme ved målstregen, så finder vi en løsning på det her, så også SF vil synes, at det er en fair ordning for disse lande. Selvfølgelig skal de nyde godt af særaftaler også i fremtiden, i hvert fald indtil de når op på et betydelig højere niveau, end de er på nu.

**Formanden:**

Tak til hr. Jens Kirk. Og så er det hr. Jens Peter Vernersen som ordfører.

Kl. 18.25

**Jens Peter Vernersen (S):**

Lad mig starte med at sige, at når man sådan hører hr. Jens Kirks indlæg og svar her, så skulle man næsten tro, at de fattigste lande var de rigeste lande. Det er da vist ikke tilfældet endnu.

Der skal ikke være nogen tvivl om, at Socialdemokraterne ønsker at afvikle forvridende eksportstøtte. Lande uden for EU, der producerer landsbrugsvarer til en langt lavere pris, end vi gør i EU, kan ikke konkurrere på grund af den støtte til landbrugsproduktion. Det har vi set masser af eksempler på. Det er ikke rimeligt, at vi udkonkurrerer ulandenenes produkter med støtteordninger. Det er usolidarisk, det er usympatisk. Derfor er det afgørende, at Danmark ved kommende forhandlinger indtager en position, så den konkurrencesituation, vi har i dag i forhold til de lande, bringes til ophør.

Det er ikke-min opfattelse, når man forhandler med fattige lande, at man hele tiden behøver at stille modkrav. Det var lidt den samme diskussion, vi havde for et øjeblik siden. Det er ikke en normal forhandlingssituation, og derfor kan

man heller ikke stille de krav, som man normalt gør, når man forhandler. Det må være den melding, vi også giver udenrigsministeren her i dag, når vi forhandler det her beslutningsforslag, som er fremsat af Enhedslisten.

Vi skal også tilkendegive, at selv om vi har det synspunkt, så giver vi ikke mandat til, at disse handelsforvridende subsidier afvikles inden den dato, som er nævnt her. Det er jo klart, at der sker mange ting her i Folketinget, og derfor kan man selvfølgelig godt sige, jamen når der står marts 2005, hvad er det så, vi taler om? Men det har jo ikke noget med det at gøre. Man mener selvfølgelig afviklet hurtigst muligt.

Det, vi i Socialdemokratiet imødeser på det her område, er, at de problemer, vi har omkring subsidier, kommer højt på dagsordenen ved den ministerkonference, som skal afvikles i Hongkong her i december 2005. Det er altså vores forventning, at man kommer videre med en løsning på de problemer, som man er startet på at løse, men som ikke er løst. Det synes vi er helt afgørende og enkelt, og det vil der selvfølgelig blive nye diskussioner om, inden konferencen løber af stablen – vel både her i Folketinget og i Folketingets Europaudvalg. Vi synes, at det mandat, vi skal give ministeren, er, at vi får løst det her problem ved de her kommende forhandlinger. Det må være ret afgørende, og jeg vil også tro, det er med det udgangspunkt, man overhovedet deltager i sådanne forhandlinger: Det er at løse udestående problemer.

Men som sagt: Beslutningsforslaget, som det foreligger, støtter vi altså ikke. Det gjorde vi heller ikke, da det blev diskuteret ikke så lang tid før valget. Jeg siger det måske på en lidt anden måde, end jeg gjorde på daværende tidspunkt, men positionen er den samme.

(Kort bemærkning).

**Jens Kirk (V):**

Nu bliver det spændende at se udskriften af den her debat, for hr. Jens Peter Vernersen påstod sådan set, at jeg havde sagt, at de fattigste lande næsten var de rigeste efter det, undertegnede havde sagt. Men er det ikke en kendsgerning, at disse 50 lande har særregler og begunstigede regler for eksport til f.eks. EU, og at EU er den største importør fra disse lande i verden? De er begunstigede – er det ikke en kendsgerning?

Er det ikke også en kendsgerning, at hvis vi fuldstændig liberaliserer uden at tænke os om her, så vil de måske få det ringere, end de har i

øjeblikket? Der skal altså i allerhøjeste grad bruges omtanke.

(Kort bemærkning).

**Jens Peter Vernerse**n (S):

Jeg må jo sige, at hr. Jens Kirk fortsætter med at danne det billede, at det faktisk er ganske favorabelt at være uland. Det synspunkt har jeg ikke. Jeg synes sådan set, at de har mange problemer, som vi i allerhøjeste grad bør bidrage til at løse. Det er sådan set det, der vil kunne bringe landene fremad. Det har vi vist i andre sammenhænge, og det må vi også gøre over for de lande.

Det er ikke sikkert, hr. Jens Kirk selv synes, det lyder på den måde, men den måde lyder det på for mig, og det vil jeg da selvfølgelig også glæde mig til at se, når der kommer en udskrift af den her debat. Nu er det ikke så længe siden, hr. Jens Kirk har sagt de ting, at jeg ikke kan huske det, så jeg ved godt, hvad der er blevet sagt her for et øjeblik siden.

(Kort bemærkning).

**Jens Kirk** (V):

Er det ikke korrekt, vil jeg spørge hr. Jens Peter Vernerse, hvis vi nu skal gøre det meget kort, at disse lande har en begunstiget adgang til f.eks. Fællesmarkedet i øjeblikket, og hvis vi f.eks. ved en aftale skulle gå hen og liberalisere det hele uden at tænke på det, så kunne de godt gå hen og få et større problem, end de har i øjeblikket? Vi skal altså tænke os gevaldigt om, inden vi gør det, men dermed er jo ikke sagt, at Venstre ikke går ind for, at det skal liberaliseres, og vi skal have eksportsubsidierne fjernet hurtigst muligt.

Kl. 18.30

(Kort bemærkning).

**Jens Peter Vernerse**n (S):

Jeg synes, hr. Jens Kirk først og fremmest skulle være optaget af, hvordan man forbedrer situationen for disse lande, i stedet for gang på gang at forklare, at de altså har masser af præferencer. Det er sådan set mit udgangspunkt i denne sag.

**Formanden:**

Så er det hr. Morten Messerschmidt som ordfører.

**Morten Messerschmidt** (DF):

Verden omkring os er for store deles vedkommende ude af kontrol. Over en milliard mennesker lever for under 2 US-dollar om dagen, og det samme antal har ikke den basale ret til at

vælge egne ledere, ytre sig frit eller samles i demonstrationer.

I den globaliserede tidsalder, som har været undervejs siden 1950'ernes spæde start, med større mediefrihed, lettere transportmuligheder og færre hindringer for transaktioner af varer og penge, skulle man tro, at forholdene forbedres. Nogle lande har imidlertid ikke formået at modernisere sig, selv om tilbuddet har ligget lige for fødderne af dem, og andre lande har selv ødelagt deres muligheder ved at fastholde forældede strukturer og ødelæggende kulturelle traditioner.

Det afgørende spørgsmål er, især for Afrika, fødselsudviklingen. Ifølge FN vil Afrika forøge sin befolkning med 138 pct. frem til år 2050, og det forekommer ikke urealistisk, sammenlignet med at væksten fra 1950 til 2000 var på hele 262 pct. Intet samfund, ej heller et moderne og veludviklet som vort, vil kunne skabe arbejde, boliger, uddannelse, fødevarer, rent vand, infrastruktur, hospitalshjælp eller andre fornødenheder til en så hastigt stigende befolkning.

Det er imidlertid forkert at tro, at de afrikanske lande ikke har nogen økonomisk vækst; men fødselsfrekvensen ødelægger de resultater, som skulle bære samfundene fremad. I f.eks. Swaziland har den økonomiske vækst fra 1990 til 2002 været på 3,2 pct., men målt i forhold til indbyggertallet var væksten sølle 0,1 pct. Befolkningstilvæksten har ædt den økonomiske vækst, og vi kan se det ene afrikanske land efter det andet, især de muslimske, forsumpe på grund af reaktionære kulturer og uduelige ledere.

Nok er afskaffelsen af produktions- og eksportsubsidier i de udviklede lande en væsentlig nødvendighed. Det er næppe den væsentligste, men derfor støtter Dansk Folkeparti alligevel fuldt ud afskaffelsen af dem, som Enhedslisten foreslår. Men vi skal samtidig af de samme grunde, som de tidligere ordførere har været inde på, meddele, at vi ikke kan støtte den forhandlingsstrategi, som Enhedslisten anbefaler.

Der er ingen tvivl om, at det er til stor gavn for de fattige lande at få liberaliseret eksport- og produktionssubsidierne og at få adgang til vore markeder; men man skal passe på med at tro, at det er en form for verdensfrelse, det vil lægge op til. Den afgørende årsag til, at de afrikanske og især de muslimske lande er underudviklede, ligger i deres egen fastholdelse af de strukturer i deres egne samfund, som har umuliggjort den vilje til vækst, vi har i Europa.

De helt store barrierer er kulturelle. Det er modstanden mod prævention, det er kvindesyndet og troen på, at religionen indeholder alle svarene på, hvordan et samfund bør indrettes, og vi må derfor gøre det til et ufravigeligt hovedkrav, at regeringerne i disse lande forpligter sig til at sætte ind på disse områder, og gøre det til en ufravigelig betingelse, når vi giver bistand eller andre hjælpeforanstaltninger.

Vækst forudsætter vilje til ordnede samfund, og viljen har ikke været til stede i mange af de muslimske og afrikanske lande, hvor korruption går forud for hæderlighed, og hvor religion går forud for rationel tænkning. Vi kan påvirke, fastsætte betingelser og rådgive, men hvis Vesten ikke tager den opgave alvorligt og får bragt orden i og kontrol over disse lande, er konsekvenserne helt uforudsigelige.

Her er afskaffelsen af landbrugsstøtteordninger og eksportsubsidier osv. en væsentlig hjælp. Nogle lande vil have større gavn af disse, bl.a. i Sydamerika, mens andre lande som de muslimske lande i den arabiske verden og Nordafrika og andre afrikanske lande har behov for helt andre strukturændringer end de her foreslåede.

På den baggrund skal vi udtrykke en principiel støtte til ideologien bag Enhedslistens forslag, men som sagt støtter vi den forhandlingsstrategi, som regeringen har lagt frem, fordi vi nu engang tror på, at det er det rette middel til afvikling af landbrugsstøtteordningerne.

#### **Formanden:**

Så er det fru Helle Sjelle som ordfører.

Kl. 18.35

#### **Helle Sjelle (KF):**

Da der også i dette tilfælde er tale om en uændret genfremsættelse af det beslutningsforslag, der blev behandlet i efteråret, har vores holdning til spørgsmålet om fastsættelse af en dato for afskaffelse af EU's eksportsubsidier og andre handelsforvridende subsidier for landbrugsvarer heller ikke ændret sig.

Jeg vil gerne starte med at sige, at vi i Det Konservative Folkeparti ligesom forslagsstillerne er foruroligede over konsekvenserne af diverse handelsforvridende støtteordninger. Hvis vi ønsker at skabe vækst og velstand over hele verden, forudsætter det, at vi bruger retfærdige spilleregler, og diverse handelsforvridende støtteordninger bør ikke være en del af billedet. Kun gennem en fri og retfærdig verdenshandel kan vi skabe velstand og udvikling for alle.

Vi skal derfor sikre en retfærdig samhandel mellem verdens lande ved at gøre en aktiv indsats for at afskaffe de handelsforvridende subsidier; det skal der ikke være nogen tvivl om. Vi deler således forslagsstillerens opfattelse af, at der bør gøres noget ved disse subsidier, der er konkurrence- og handelsforvridende, og som forhindrer vækst og velstand for millioner af mennesker over hele verden.

Når vi alligevel ikke kan støtte det fremsatte forslag – ud over at datoen allerede er overskredet – skyldes det, ligesom sidste gang forslaget var til behandling, den gældende forhandlingsdynamik og de forhandlingsprincipper, der findes i både EU og WTO. Vi er dog glade for, at forhandlingerne er kommet op at stå efter skuffelsen i Cancún, og at eksportsubsidierne nævnes i midtvejsaftalen, så man i det mindste nu er enige om, at de skal afvikles. Nu er det forhåbentlig blot et spørgsmål om at finde en dato, og den afhænger jo som sagt igen af andre forhandlinger om afviklingen af andre industrilandes støtteordninger. Der skal naturligvis være tale om en parallel udfasning af alle former for handelsforvridende støtteformer, for ellers er vi jo lige vidt.

Vi er i Det Konservative Folkeparti derfor enige med regeringen i, at det er mest hensigtsmæssigt at afvente de videre forhandlinger i WTO, og derfor støtter vi ikke forslaget.

#### **Formanden:**

Tak til fru Helle Sjelle. Så er det fru Lone Dybkjær som ordfører.

#### **Lone Dybkjær (RV):**

Heller ikke Det Radikale Venstre kan støtte forslaget – ikke blot af formelle grunde på grund af datoen, men også fordi vi synes, det er nødvendigt at respektere de forhandlingsstrukturer, der nu engang er etableret.

Når det er sagt, vil jeg godt understrege, at vi, på linje med hvad andre ordførere har sagt, er af den opfattelse, at subsidier og forskellige andre tiltag i den retning er af det onde og derfor bør afskaffes, og at vi selvfølgelig især bør gøre det af hensyn til de fattigste lande.

Derfor kunne jeg godt tænke mig at gå lidt mere ind i – det behøver igen ikke være her og nu, da vi har endnu et forslag – hvad de reelle muligheder er, for at vi kan få fastsat en dato. Jeg forstod udenrigsministeren sådan, at næste runde nærmest var Hongkong i slutningen af året 2005, men det, man måske kunne spørge

udenrigsministeren om, er, om det er realistisk, hvis vi allerede nu prøver at spørge: Hvilken strategi kan vi tilrettelægge? Næste runde er Hongkong 2005, altså sidst på året. Her kommer det hele næppe igennem, men somme tider kunne det måske være en god idé at prøve at foreslå, at vi arbejder os hen imod det, så man introducerer nogle datoer på en eller anden måde og på den måde er lidt provokerende i EU-systemet.

Hvis man kigger på landbruget, må man jo sige, at landbrugslobbyen er en af de stærkeste lobbyer i hele verden, og det er selvfølgelig det, der gør, at området er ekstremt svært. Men spørgsmålet er, om vi kan finde nogle strategier, så vi på en anden måde får taget hul på problemet.

Jeg er helt med på paralleliteten i en lang række sammenhænge, men jeg må også sige, at jeg godt kunne være lidt tiltalt af, at man koncentrerer sig noget om landbruget – også fordi vi har den landbrugshistorie, vi har, og vi ved, hvor stærke lobbyorganisationerne inden for landbruget er. Vi kan tage det i udvalget, eller ministeren kan kommentere det på et senere tidspunkt, men det er helt o.k. for mig, hvis vi først tager det som opfølgning af arbejdet i udvalget.

#### Formanden:

Tak til fru Lone Dybkjær. Så er det fru Anne Grete Holmsgaard som ordfører.

Kl. 18.40

#### Anne Grete Holmsgaard (SF):

Man kan jo ikke være i tvivl om, at EU's landbrugspolitik faktisk er en skændsel. Den er protektionistisk, den er rasende handelsforvridende, og det er det eneste område inden for WTO, hvor vi accepterer og giver lov til en protektionisme af den karakter. Man kan selvfølgelig lukke øjnene for det, når man sidder på tilstrækkelig lang afstand af det, men vi lever i et oplyst land, og vi ved alle sammen, at det er fantastisk skadeligt for den tredje verden. Det er de produkter, de har mulighed for at leve af og har mulighed for at etablere en bæredygtig økonomi på grundlag af, som vi dumper og holder ude af vore markeder ud over de kvoteordninger, der er for en række lande.

Det er simpelt hen, vil jeg sige, en forbryderisk politik, og et eller andet sted tror jeg faktisk, det er svært for de fleste af os at forstå, hvordan det overhovedet kan lade sig gøre, at landbrugslobbyen i EU – hvor den jo er værst, selv om USA også har en – kan være så stærk på dette

område. Et eller andet sted er det fuldstændig ubegribeligt. Det er så få mennesker i EU, der lever af det, og det er til så kæmpe stor skade, også for EU's egne forbrugere og for EU's miljø, at det sådan set er ret ufatteligt.

Så til selve forslaget om at fastsætte en dato for afviklingen af dels eksportsubsidierne, dels den øvrige handelsforvridende støtte på landbrugsområdet.

Det er sådan, og det nævnte udenrigsministeren også, at der er blevet givet løfte om, at eksportsubsidierne bliver afviklet. Sagen er bare, at i WTO er det meget vigtigt, at man får skabt nogle udspil, som genskaber tillid, for faktisk er der jo grund til at have mistillid til os i de rigeste lande på dette område. Et virkelig godt udspil kunne være, at man satte en slutdato for, hvornår eksportstøtten skal være udfaset, og gjorde det klart, at man ønsker den udfaset lineært eller i lige store portioner hvert år, og vi er tilhængere af – det sagde vi også under den forudgående debat om det samme forslag for et par måneder siden – at fastsætte en dato, der hedder 5 år fra nu af.

Vi ved selvfølgelig godt, at det ikke løser alle problemer med handelsforvridning, for der er fortsat støtteordninger, der er stærkt handelsforvridende, også når vi ser bort fra den direkte eksportstøtte, og der er nogle todsatser, som er fantastisk forvridende og faktisk er temmelig absurde. Hvis man i ulandene forædler sine produkter, ryger de op i en højere todsats, end hvis man solgte sine råvarer på verdensmarkedet.

Vi mener, det vil være vigtigt, at nogle går foran i EU og siger: Vi ønsker en dato, og vi mener, det skal være 5 år fra nu af. Vi skal give et klart signal, så vi får en afvikling af eksportsubsidierne med lige store dele hvert år. Vi har som EU i øvrigt fået en ordentlig en over næsen for vores sukkerordning, som i den grad er blevet underkendt, og jeg synes lige så godt, vi kan tage konsekvenserne af det og komme med en klar melding på området, så der rent faktisk kan komme skred i forhandlingerne, som jo har været meget, meget, meget længe undervejs.

Så jeg vil sige, at vi er enige i intentionerne i Enhedslistens forslag. Vi synes godt nok, som vi også gjorde sidste gang, at det er lidt slapt, at Enhedslisten ikke selv spiller ud med en dato, for det handler sådan set om at få sat en dato på og dermed få genskabt en åbning i forhandlingerne.

Jeg bryder mig ikke om det, udenrigsministeren siger om, at der så stilles krav på andre om-



råder. Vandforsyningsområdet og industriområdet blev nævnt tidligere, men jeg mener sådan set, at vi har en forpligtelse til at afvikle vores landbrugsstøtte, som er stærkt handelsforvridende.

Udenrigsministeren og flere andre har sagt: Jamen der skal også være parallelitet – eller med andre ord: Samtidig skal USA gøre noget. Men så vidt jeg har forstået, er USA faktisk indstillet på den parallelitet, og lige meget hvordan man vender og drejer sagen, er det altså EU, der er stærkest protektionistisk på området, når vi sammenligner os med USA.

#### Formanden:

Tak til fru Anne Grete Holmsgaard, og så er det ordføreren for forslagsstillerne, hr. Per Clausen.

Kl. 18.45

#### Per Clausen (EL):

Jeg vil ikke afvise, at fru Anne Grete Holmsgaard kan have ret i, at vi i Enhedslisten undertiden er for ydmyge og beskedne, og det arbejder vi hele tiden på at få gjort noget ved. Det kan godt være, at vi har været det i dette her tilfælde, men vi har selvfølgelig bl.a. været det ud fra en eller anden opfattelse af, at det var meget fornuftigt, at man tog nogle taktiske hensyn i forhandlingerne, selv om jeg må indrømme, at jeg måske ikke er så imponeret af de resultater, der er opnået gennem det meget intelligente og kloge taktiske spil, der foregår, for der er jo ikke sket meget på området, og det er sådan set ret alvorligt.

Problemerne er jo velkendte: Tusindvis af fattige landmænd i ulande udkonkurreres hvert år af varer fra EU. De mister deres levebrød, og derfor har afskaffelse af eksportstøtte og anden handelsforvridende støtte længe været et centralt krav fra mange ulandes side ved forhandlingerne i Verdenshandelsorganisationen WTO.

Om beslutningsforslaget her, der jo er en genfremsættelse af et forslag, der ikke nåede at blive færdigbehandlet i sidste samling, skal jeg bare sige, at det ikke er det eneste forslag, hvor man indimellem er nødt til at ændre en dato. Jeg har været med til at behandle mange lovforslag fra regeringen, hvor datoen er ændret, og der er jo ingen grund til at klage over det, for somme tider skyldes det, at man selv har stillet alt for mange spørgsmål til det, og så går tiden med det; men det er en lille ting, der nok godt kan ændres.

Forslaget her er fremsat som reaktion på den aftale, der blev forhandlet på plads af repræsentanter for 40 lande under et møde i Genève i slutningen af juli sidste år. Aftalens tekst udstikker rammerne for den kommende tids forhandlinger og berører mange emner, men landbruget er et af de vigtigste.

Vi mener sådan set, at landbrugsstøtten er et helt afgørende område, hvor især ulandene har et berettiget krav på, at EU snart leverer den vare, som man hævder man gerne vil levere. Det fremgår da også af aftalen, at eksportsubsidierne skal trappes ned med en total udfasning som slutmål.

Vi rejser også kravet ud fra, at der er kommet klare krav fra G-20 om, at støtten udfases over en periode på 5 år fra afslutningen af de nuværende forhandlinger, den såkaldte Doharunde. Det er et rimeligt krav efter vores opfattelse, og det er også derfor, vi har fremsat forslaget.

Der er nogle grunde til, at den slags krav falder på stengrund i de rige lande og også i EU. Den ene er, at der stadig er kredse i EU, der krampagtigt holder fast i støtten. Jeg tror ikke, at venstrefløjen er overrepræsenteret i de grupper – men ...

Den anden grund er, at der har bredt sig en opfattelse af, at vi skal vente på amerikanerne. Nogle har hvisket mig i øret, at der er kredse i USA, der siger, at det er meget vigtigt, at USA i hvert fald sørger for ikke at gøre noget, før EU gør noget, og så kan man jo spørge sig selv, om den parallelitet virker fremmende eller blokerende på processen.

Den tredje grund er, at EU satser på et forløb, hvor man skal tage sig rigtig godt betalt for at slække på støtten, og det er selvfølgelig præcis det samme som i forbindelse med prioritering af vandforsyningen, nemlig at af hensyn til befolkningerne i tredjeverdenslandene skal de fjerne tolden på eksportvarer. Det er naturligvis ikke af hensyn til vores industri, nej, det er igen af hensyn til tredjeverdenslandene, men det sære er, at tredjeverdenslandene ikke selv opfatter det på den måde og sådan set meget klart har sagt, at det synes de ikke er nogen god idé.

Efter vores opfattelse er der ikke nogen grund til at vente på USA, og der er ikke nogen grund til at forvente indrømmelser fra andre, før vi afskaffer støtten – både fordi støtten også er skadelig for os selv, og fordi der ikke er nogen holdbar politisk begrundelse for at kræve, at andre skal betale for at afvikle uretfærdighed.

Vores forslag handler ikke bare om de egentlige eksportsubsidier, men også om de handelsforvridende subsidier. Jeg har forstået det sådan – og det synes jeg faktisk også er fremgået af debatten i dag – at det ikke er tilstrækkeligt at fjerne de egentlige eksportsubsidier, men at der også er andre former for subsidier, der har en tilsvarende indflydelse på handelen, og de skal selvfølgelig med i købet. Der sker jo det, når man går i gang med forhandlinger om at afskaffe nogle subsidier, at der er nogle, som er meget kreative og finder frem til en række kasser med nogle meget uklare formål, som i realiteten kan fungere som subsidier, der har en negativ indflydelse. Det betyder også, at hvis man virkelig tryller med de ting, kan en afskaffelse af eksportsubsidierne ende med at blive ligegyldig, fordi støtten blot får et andet navn, men i sidste ende har samme virkning.

Vi synes, at Danmark med stor effekt kan bidrage til handelsforhandlingerne ved at udmønte den enighed, der i hvert fald påstås at være i Folketinget om landbrugsstøtten, i konkrete politiske skridt. Den aftale, vi har indgået i Genève, er nemlig med rette blevet kritiseret for, at den ikke har opstillet nogen tidsfrister, men lader tidsplanen for afviklingen henstå i det uvisse, og derfor er det efter vores opfattelse det rigtige sted at starte, sådan som situationen er nu.

#### **Formanden:**

Tak til hr. Per Clausen. Så er det udenrigsministeren.

Kl. 18.50

#### **Udenrigsministeren (Per Stig Møller):**

Vi er jo her i Folketinget enige om, at alle disse handelsforvridende støtteordninger skal afskaffes. Det er der almindelig enighed om blandt Folketingets partier, og vi er også enige om, at det skal ske i et ambitiøst tempo, og at der skal ske en afbalanceret afvikling af den samlede landbrugsstøtte, så folk ikke går fra hus og hjem undervejs. Der skal også tages hensyn til forbrugere, miljø, dyrevelfærd og udviklingslandenes landbrugsproduktion.

Derfor var det faktisk en god ting, at vi fik sat forhandlingstempoet i vejret i Genève i juli måned i fjor. Det var også her, USA og EU blev enige om – og det var faktisk et meget stort gennembrud – at fjerne alle disse handelsforvridende ting. Vi blev også enige om, at når vi kommer frem til Hongkong, skal vi prøve at få sat en dato på, så når fru Lone Dybkjær spørger om

strategien, er strategien lige præcis at få udnyttet det momentum, vi havde i juli i fjor, og arbejde frem mod en dato. Men det nytter altså ikke noget, hvis EU pludselig melder ud fuldstændig ensidigt, at uanset hvad I gør i USA og Canada og Australien, gør vi sådan og sådan, for så er incitamentet til at lave en fælles aftale jo væk. Det er ret elementært.

Fru Lone Dybkjær har fuldstændig ret i, at strategien skal være på plads, inden vi kommer til Hongkong, for ellers kommer der ikke noget gennembrud i Hongkong. Det er logisk, det er jeg enig i, og derfor er der også to konferencer, så vidt jeg husker, som skal forberede Hongkong.

Det er fuldstændig rigtigt, at vi har koncentreret os om landbruget. Jeg tror, fru Lone Dybkjær sagde, at der er brug for at koncentrere sig noget om landbruget, og det er jo også derfor, landbruget er kommet længst frem. Men uanset om Enhedslisten kan lide det eller ej, er det altså også væsentligt at få trukket det andet frem.

Det er jo ikke alene den vestlige verden, det handler om. Der er opstået en kolossal masse mellemindkomstlande, og der er opstået nye økonomier, så hvis vi virkelig mener noget med det, når vi taler om, at vi vil den tredje verden det godt, skal vi altså også have gang i Syd-Sydhandelen. Men den er jo ramt af told, og det er ikke kun tilfældet for vestlige produkter. Også asiatiske produkter er ramt af told, de nyindustrialiserede landes produkter er ramt af told, og det vil sige, at de ikke kan få fuld udnyttelse af deres nyindustrialisering, fordi Syd-Sydhandelen er ramt af gensidig told.

Der er lande, som simpelt hen lever af, at der kommer varer ind og ud af landet, og at der betales told to gange af de samme varer. Men det kan man jo ikke leve af i længden, det er jo ikke nogen langsigtet økonomi, og det er også derfor, disse lande enten er ved at afvikle den eller er klar over, at de skal i gang med at afvikle den.

Jeg var for nylig i Yemen, hvor de udmærket er klar over, at en told på 50 pct. stopper dem selv. De kan heller ikke importere råvarerne, hvis de skulle finde på at producere noget, som kan sælges videre, deres produkter ville nemlig blive alt for dyre, fordi allerede råvareimporten ville fordyre produktet så meget, at det ikke kunne videresælges. Det er altså ikke den onde verden, som hr. Per Clausen forestiller sig, det kan faktisk blive en win-win-situation.

Fru Holmsgaard har ikke ret i, at vi bare lukker øjnene, fordi vi sidder på lang afstand af

problemerne. Nej, det danske Folketing og den danske regering føler lige præcis kraftigt for emnet, og vi har i sin tid også lavet en fælles vedtagelse, som klart markerer det. Jeg tror, at de, som var med i Cancún, godt er klar over, hvor kraftigt den danske regering arbejdede for at få resultater hjem, så tingene ikke kuldsejlede, og det honorerede selv Enhedslistens repræsentanter, da vi havde debatten, efter at vi var kommet hjem.

Det er rigtigt, at også EU's landbrugspolitik ønsker vi at få liberaliseret. Vi arbejder for det, og man kan da i hvert fald se, at landbrugspolitikens andel af EU-budgettet er faldende. Selv om vi synes, den er for høj, er den dog faldende, men vi er for en liberalisering, vi arbejder for den, og det vil vi også gøre i de kommende forhandlinger.

Jeg har gerne villet give disse oplysninger nu, fordi der så kommer sammenhæng i debatten. Jeg ved godt, at fru Dybkjær tilbød mig, at jeg kunne sige det senere, men hvis der skulle være nogen tilbage på DK 4, kunne det jo være, at de også havde brug for oplysningerne.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

## Afstemning

### Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Europaudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

### 9) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 15:

#### Forslag til folketingsbeslutning om husstandsomdeling af Den Europæiske Forfatning før afholdelse af folkeafstemning den 27. september 2005.

Af Kristian Thulesen Dahl (DF) m.fl.  
(Fremsat 11/3 2005).

Forslaget sattes til forhandling.

## Forhandling

### Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Lad mig gøre det klart fra starten: Det er naturligvis vigtigt for regeringen, at der informeres bedst muligt om den nye EU-traktat, for vi skal selvfølgelig have et godt oplyst og solidt grundlag for vores stillingtagen ved folkeafstemningen om forfatningstraktaten den 27. september. Alle, der ønsker det, skal naturligvis have mulighed for at sætte sig ind i teksterne, også uden omkostninger for den enkelte, for demokrati er baseret på folkeoplysning.

Kl. 18.55

Allerede nu kan forfatningstraktaten fås med posten uden omkostninger ved henvendelse til Folketingets EU-oplysning eller ved henvendelse til Udenrigsministeriet, og den kan også hentes ned fra internettet af dem, der har mulighed for det. Regeringen vil senere benytte posthuse og kommunale biblioteker til at give alle mulighed for at se traktaten, og en række institutioner uden for regeringen deltager også i oplysningsarbejdet. Især vil jeg nævne Folketingets EU-oplysning, der yder en vigtig informationsindsats, som den skal have ros for, og som vil sikre, at netop posthuse og de centrale biblioteker vil få traktaten, så alle kan få fat i den.

Det vil også være sådan, at alle, der ønsker det, kan få traktaten tilsendt. Der vil ligge blanketter alle de relevante steder, så man portofrit kan sende bestillingssedlen til Folketinget eller til Udenrigsministeriet og få traktaten tilsendt.

Men alligevel er Dansk Folkeparti ikke tilfreds. Dansk Folkeparti insisterer på at tvinge forfatningstraktaten ind ad brevsprækken hos alle, også hos dem, der ikke har bedt om den, men det er ikke vores holdning. Vi mener ikke, at vi skal bruge et anseligt millionbeløb, for slet ikke at tale om store mængder papir, som vil lægge skove øde, på at sende forfatningstraktaten ud til folk, der ikke ønsker den. I forvejen kan de jo sætte en mærkat på døren om, at de ikke ønsker reklamer, og hvis der også skal en mærkat på de steder, hvor man ikke ønsker forfatningstraktaten, vil det give øget administration i postvæsenet. Vi har heller ikke brugt den metode ved nogen tidligere EU-afstemning, så det ville være første gang, man gjorde det, og jeg synes altså heller ikke, der er brug for at gøre det denne gang.

Det vigtigste i forbindelse med folkeoplysning er tilgængelighed, men det ville stride mod vores udmærkede tradition for åbenhed og fol-